

کد خبر : ۱۶۳۲۴۵۰ تاریخ : ۱۴۰۳/۰۳/۰۸

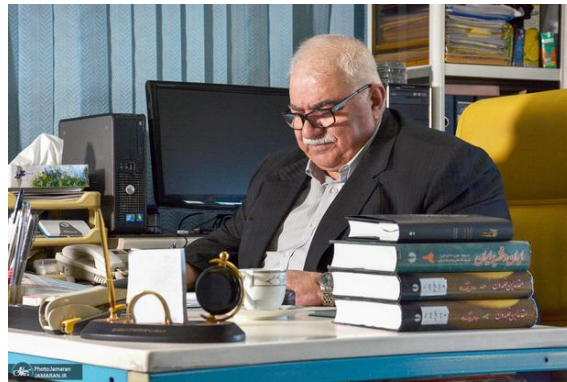
گفتگوی اختصاصی

پایگاه اطلاع رسانی و خبری جماران - تهران

صنعتگر برجسته در گفت و گو با جماران / ایران به مسیر کاملاً متفاوتی نیاز دارد!

بحرینیان: حقایق کشور برای مسئولان ارشد، به درستی تشریح نمی شود/ ادعاهای بی پایه و اغواگری های دروغین ایران را به بیچارگی کشانده / منابع حیاتی و فرصت طلایی توسعه، از دست رفت! / هزاران مجوز بیهوده و میلیاردها دلار بر باد رفته / دموکراسی ظاهری، راهگشا نیست

سید محمد بحرینیان گفت: «به دلیل ناتوانی نظام‌های تصمیم‌گیر اجرایی و تقنینی و ناتوانی از ایجاد اشتغال‌های مفید و فناورانه، عدم درک الزام حیاتی اقتصاد مقیاس در کشورهای توسعه‌نیافته برای رقابت در بازارهای بین‌المللی، با ایجاد رقابت مخرب از طریق کوتوله‌پروری، منابع حیاتی کشور و فرصت طلایی توسعه را تقریباً از دست داده‌ایم و فرصت اندکی برای ما باقیمانده است!

گروه اقتصاد و درآمد: حکایت توسعه‌خواهی و دغدغه‌مندی برای آن، در میان متفکران ایرانی ماجرای صدساله است. واکاوی تاریخ معاصر ایران، نشان می‌دهد هر زمان که توسعه‌خواهی در اندیشه قدرت مسلط به حاشیه رفته، دردمندان روندهای عقب‌ماندگی و افول را به نظاره نشسته‌ایم. در همین دوره، میزان تولید صنعتی در کشورها نقشی اساسی و تعیین کننده ایفا می‌کند، موضوعی که در ایران با وجود گام‌هایی که برداشته شده، همچنان با اما و اگرهایی روبه‌روست؛ تا جایی که سیدمحمد بحرینیان، صنعتگر و پژوهشگر توسعه صنعتی با اشاره به عدم ارائه راهبردی درست برای اولویت‌دهی به تولید صنعتی و فناورانه، آمار واردات و صادرات کشور را بیانگر ابتدال در تصمیم‌گیری و بی‌برنامگی می‌داند. با این حال، او معتقد است ما راهی جز توسعه برای بقاء و ماندگاری کشور عزیز و بزرگمان نداریم و برای آن هم نمی‌توانیم با وعظ و کلی‌گویی گامی برداریم و باید راه را دقیق ترسیم کرد تا نتیجه مطلوبی دریافت کنیم.

مفهوم تولید در کشور به ابتدال کشیده شده است

سیدمحمد بحرینیان که پیش از این در نشستی در فرهنگستان علوم، به بررسی موضوع «سهم بخش‌های اقتصادی در صادرات جهانی، راه‌های نرفته ما و امیدهای پیش‌رو؛ موردکاوی عقب‌ماندگی ناشی از اسارت در نمایش‌ها و اغواگری‌های سطحی‌نگر» پرداخته بود، در تشریح این دیدگاه در گفت‌وگو با جماران، خاطرنشان کرد: «ما امروز با نمایش‌ها و گویش‌هایی روبه‌رو هستیم که بدون هیچ محتوای علمی، توسط برخی افراد درباره سیاست‌های کلان کشور صورت می‌گیرد. متأسفانه این افراد در مقابل رؤسای جمهور و دیگر مقامات به گونه‌ای عجیب صحبت می‌کنند. محتوای سخنان نمایشی آنها این است که برای مثال فلان محصول صنعتی یا کشاورزی، خدمات گردشگری یا لجستیک، بخش‌های «پیشران» توسعه کشور هستند، درحالی که اصلاً وارد جزئیات و داده‌های معتبر این بخش‌ها نمی‌شوند که سهم این بخش‌ها از ارزش‌افزوده و صادرات جهانی به چه میزان است؟ و اینکه آیا ارزش‌افزوده‌ای که این بخش‌ها تولید می‌کنند از کیفیتی برخوردار است که به آن پیشران اطلاق کرده‌اند؟!»

درک کاملی از مفهومی به نام «پیشران» در بین بسیاری از تصمیم‌گیران کشور وجود ندارد

با بزرگ کردن واژه‌های اغواگرانه در پی تحقق مقاصد نامشخص خود هستند

وی افزود: «با این ادعاهایی که بعضی افراد برای پیشران بودن برخی بخش‌ها اعلام می‌کنند، بیم آن دارم که این کار برای مقاصد خاصی انجام شود و یا نفع ذینفعان خاص در آنها مدنظر باشد. حتی تولیدی که ما از آن نام می‌بریم و در بوق و کرنا می‌کنیم، به دلیل نابدلی و ناتوانی در تعریف علمی، نظری و کاربردی، بر اساس شاخص‌های درستی تعریف نشده و اکنون مفهوم تولید را هم به ابتدال کشیده‌ایم، از این رو به نظر می‌رسد درک و فهم کاملی از مفهومی به نام «پیشران» در بین تصمیم‌گیران کشور وجود ندارد و عده‌ای از این وضعیت سوءاستفاده کرده و با بزرگ کردن کلمات و واژه‌های اغواگرانه در پی تحقق مقاصد نامشخص خود هستند.»

آمار واردات و صادرات کشور، بیانگر بی‌برنامگی و ابتدال در تصمیم‌گیری است

حقایق اقتصادی ایران برای رؤسای جمهور و مسئولان ارشد کشور، به درستی تشریح نمی‌شود

بحرینیان با تأکید بر اینکه به دلیل چند سده عقب افتادن از علوم و فنون در دنیا، آمار واردات و صادرات ما از بیش از یکصد سال پیش تاکنون، ابتدال در تصمیم‌گیری در بسیاری از دولت‌ها و نهایت بی‌برنامگی را نشان می‌دهد، تصریح کرد: «صنایع فولادی و پتروشیمی‌ها را به عنوان پیشران اقتصاد در نظر می‌گیرند، اما وقتی حقایق را می‌بینیم، چیز دیگری روشن می‌شود. به گمانم متأسفانه برای رؤسای جمهور و مسئولان ارشد کشور، آمار و حقایق به درستی تشریح نمی‌شود و در واقع کسی نیست که به آنها تمام حقیقت را بگوید، چراکه مسئولان و تصمیم‌گیران رده‌های بعدی در کشور همواره به صورت یکطرفه (مونولوگ) صحبت می‌کنند و ما شاهد استفاده از دانش نخبگان و متخصصان واقعی در تصمیم‌گیری‌ها نیستیم و میان آنها بحثی صورت نمی‌گیرد تا روشن شود طرحی را که در مورد آن با شور و هیجان و نمایشی سخن می‌گویند نه تنها پیشران نیست، بلکه پسران نیز است!»

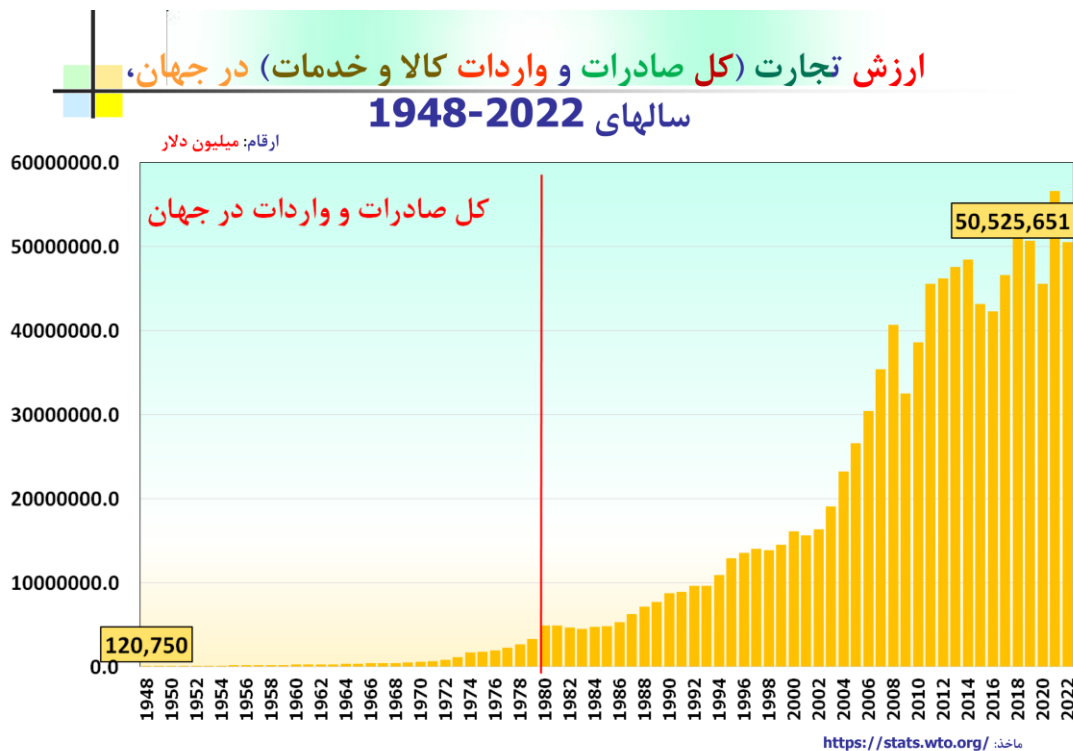
ایران نقش با اهمیت و قابل توجهی را در تجارت جهانی ایفا نمی‌کند

سهم ایران از تجارت جهانی خجالت‌آور و فقط ۲۳ درصد است

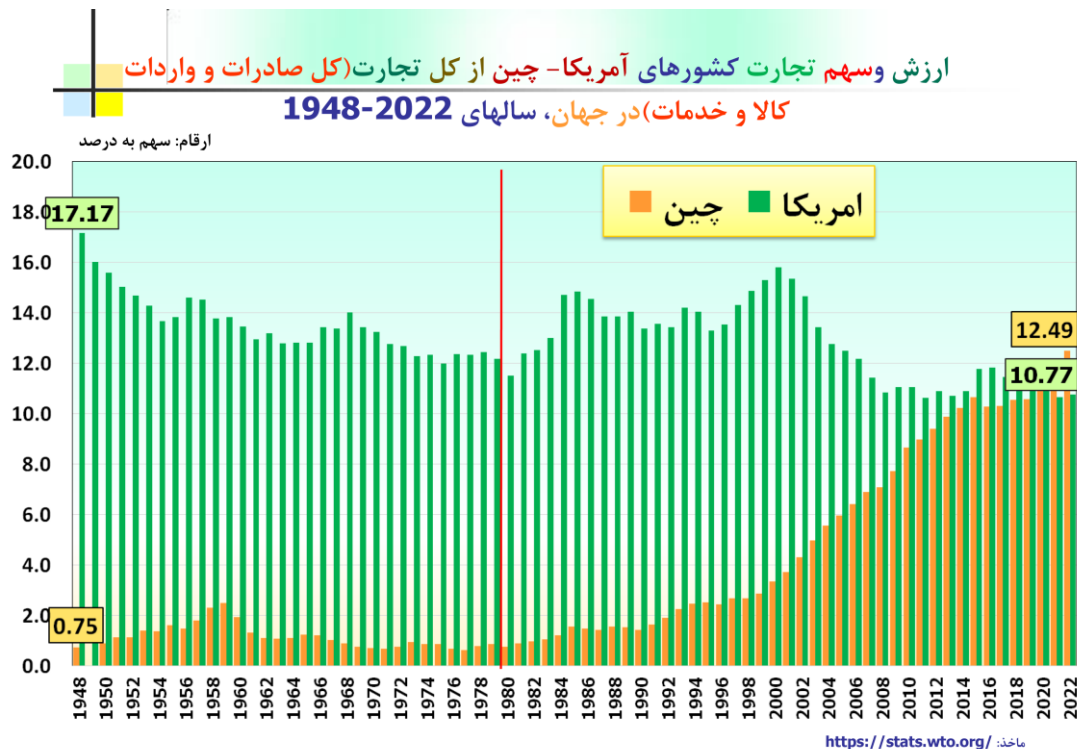
وی با ارائه جداول آماری متعدد و شرح جزئیات آن، ضمن مرور سهم‌های مختلف بخش‌های اقتصادی از صادرات جهانی، با تأکید بر اینکه بخش‌های مختلف ایران در وضعیت غیر قابل دفاعی هستند و ایران نقش با اهمیت و قابل توجهی را در تجارت جهانی ایفا نمی‌کند، گفت: «آمارهای سازمان تجارت جهانی از سال ۱۹۴۸ میلادی (۱۳۲۷ شمسی) برای واردات و

صادرات کشورها در دسترس هستند، با این توضیح که تا سال ۱۹۸۰ میلادی (۱۳۵۹ شمسی) فقط آمار صادرات و واردات کالایی موجود است، اما از سال ۱۹۸۰ میلادی (۱۳۵۹ شمسی) به بعد، هم آمارهای کالایی و هم خدماتی در دسترس قرار دارند. با محاسبه میزان تجارت (صادرات + واردات) کالا و خدمات ایران از تجارت (صادرات + واردات) کالا و خدمات جهانی مشاهده می‌شود که سال ۲۰۲۲ میلادی (۱۴۰۱ شمسی)، سهم ایران از تجارت جهانی خجالت‌آور و فقط ۲۳ درصد است. جداول مبتنی بر داده‌های تجارت جهانی نشان می‌دهد که در بازه ۷۴ ساله ۱۹۴۸-۲۰۲۲ حجم تجارت جهانی از حدود ۱۲۰ میلیارد دلار به بیش از ۵۰ هزار میلیارد دلار رسیده است.

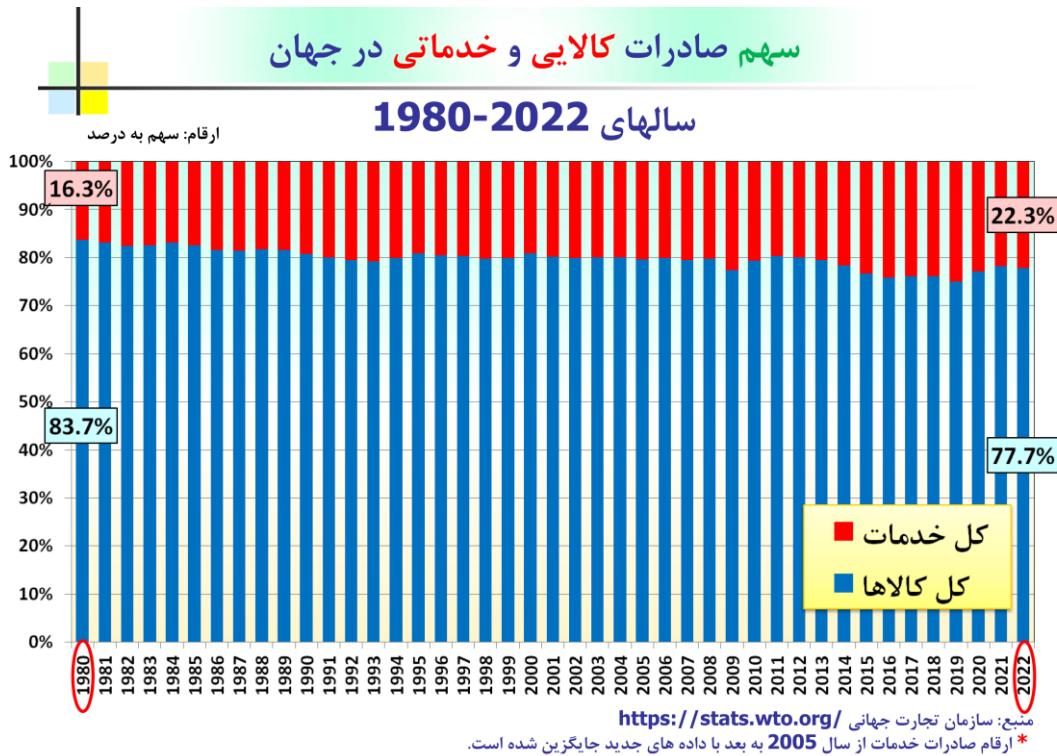

این صنعتگر و پژوهشگر توسعه با بیان اینکه مقایسه سهم تجارت دو کشور چین و آمریکا از تجارت جهانی، نشان از به‌کارگرفتن علم، عقلانیت، تدبیر و برنامه برای جبران عقب‌ماندگی‌ها در کشوری مانند چین دارد که توانسته با برنامه ریزی دقیق و درست، سهم تجارت خود را از سهم تجارت آمریکا در جهان بیشتر کند، یادآور شد: «با این واقعیت‌هایی که در پیش چشم ما وجود دارد، باید از بسیاری از تصمیم‌گیران دخیل در رقم زدن چنین وضعیتی برای ایران پرسید که چگونه چین و برخی از کشورهای دیگر توانسته‌اند از عقب‌ماندگی به توسعه‌یافتگی تغییر وضعیت داده و از کشوری بازی شونده به کشوری بازیگر تغییر وضعیت دهند، ولی ما نتوانسته‌ایم؟!»

سهم صادرات کالایی در جهان چند برابر سهم صادرات خدمات است

وی اظهارداشت: «همچنین داده‌های ۴۲ ساله صادرات کالایی در جهان نشان می‌دهد سهم صادرات کالایی در جهان چند برابر سهم صادرات خدمات است و به طور میانگین، ۸۰ درصد صادرات جهانی را صادرات کالایی و ۲۰ درصد باقیمانده را صادرات خدماتی تشکیل می‌دهد و متأسفانه ما در کشور شاهد ادعاهای بی‌پایه و اساس، گویش‌ها و نمایش‌های دروغین و بزرگ‌واژه‌ها و اغواگری‌های سطحی برای اثبات موارد غیرواقعی هستیم.»

یک اندیشه در سده گذشته، واردات را تنها راه حل مشکلات کشور تلقی کرده است

بحرینیان معتقد است که در طول یک سده گذشته، به جز برخی از دوره های محدود، نگاه دولت ها و مجالس نه معطوف به برنامه ریزی و سرمایه گذاری در بخش های اساسی و مهم صنعت، بلکه به واردات از خارج برای حل مشکلات بوده و این برخلاف سیاستی است که کشورهای اکنون رها شده از فقر که توسعه یافته اند، همچون کره جنوبی، تایوان و چین در پیش گرفتند.

سال گذشته بیش از ۷ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار تنها بابت واردات خودرو و قطعات به مونتاژ کاران داده ایم!

وی اظهار داشت: «مجلسی که اجازه واردات خودرو دست دوم داده، آیا می داند که ما چه اندازه ارز باید به این کار اختصاص دهیم؟ سال ۱۴۰۲ منطبق بر آمار گمرک، بیش از ۷ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار تنها بابت واردات خودرو، قطعات و اجزاء منفصله مونتاژ کاران خودرو ارز از کشور خارج شده! آیا توجه دارند که ارز دارو مهم تر و حیاتی است! متأسفانه به نظر می رسد این مسائل برای برخی اولویتی ندارد و این ساختار با توجه به کارنامه ای که ارائه داده، نمی تواند راه حلی نشان دهد.»

بازی با واژه ها و اغواگری های سطحی نگر این کشور را به بیچارگی کشانده

حجم خام فروشی، به غیر از گریه و شرم چیز دیگری ندارد، به چه افتخار می کنید!؟

می گویند تجارت با اوراسیا ۲۰ درصد رشد کرده اما میزان تفکیک شده واردات و صادرات را نمی گویند!

این صنعتگر و پژوهشگر توسعه با بیان اینکه حجم ارقام واردات و صادرات معدنی نیز شرم آور است، ابراز عقیده کرد: «بازی با واژه ها و اغواگری های سطحی نگر این کشور را به بیچارگی کشانده است. برای نمونه می گویند که تجارت با اوراسیا

۲۰ درصد رشد کرده، اما نمی‌گویند میزان تفکیک شده واردات و صادرات ما چقدر بوده است! یا چه کالایی را صادر و چه کالایی را وارد می‌کنیم! مثلاً در بوق و کرنا دمیده می‌شود که «معدن» پیشران توسعه است، اما به سرعت در می‌یابیم که سال ۱۴۰۲، واردات معدن و صنایع معدنی برابر ۶ میلیارد و ۷۶۵ میلیون دلار و به وزن ۴ میلیون و ۸۳۶ هزار تن بوده که در واقع ارزش متوسط هر تن واردات ما برابر با ۱۳۴۸ دلار است.»

هر تن صادرات ما ۲۱۱ دلار ارزش داشته است

بحرینیان ادامه داد: «از سویی دیگر، صادرات این بخش ۱۳ میلیارد و ۵۳۷ میلیون دلار و به وزن ۶۳ میلیون و ۹۶۶ هزار تن بوده که نشان می‌دهد هر تن صادرات ما ۲۱۱ دلار ارزش داشته است! این تفاوت فاحش در ارزش هر تن صادرات و واردات ما نشان می‌دهد که طی سال‌ها برنامه‌ریزی، تصمیمات درستی نگرفته‌ایم و اساس تجارت و صادرات ما را خام فروشی تشکیل می‌دهد، نه تولید واقعی و این موضوع به غیر از گریه و شرم چیز دیگری برای ما ندارد. موضوع خام‌فروشی بارها توسط مقامات رسمی کشور هم بیان شده و آخرین مورد آن توسط مدیرکل آسیا و اقیانوسیه سازمان توسعه تجارت مطرح شد که گفت: «هم‌اکنون بیش از ۸۵ درصد صادرات ایران در دو گروه کالایی محصولات نفت پایه و محصولات معدنی است ایده آل کشور نیست»، با این حال نمی‌دانیم که چرا برخی این موارد شرم‌آور را در بوق و کرنا کرده و افتخار می‌کنند و آن را دستاورد خود می‌دانند!»

خام‌فروشی تنها هنر برای اداره کشور شده است

این صنعتگر با بیان اینکه «متأسفانه به جز چند دوره محدود، که همان چند دوره محدود هم به داد این کشور رسیده، صادرات نفت و خام‌فروشی تنها هنر و راه‌حل برای اداره کشور شده و بسیار نگران کننده است که حتی محیط زیست را هم برای خام‌فروشی به نابودی کشانند، خاطرنشان کرد: طبق گفته مدیرعامل شرکت ملی مناطق نفت‌خیز جنوب در ۱۵ آبان ۱۳۹۶، «خشک کردن تالاب هورالعظیم برای رسیدن به تولید نفت روش اشتباهی بود» و همچنین طبق اظهارات وزیر نفت، «برخورداری هورالعظیم از آب مهم‌تر از نفت است.»

تا سال ۱۴۰۰ بیش از ۸۱ میلیارد دلار در صنایع پتروشیمی سرمایه‌گذاری شده

ارزش صادرات محصولات پتروشیمی تنها ۵۵۱ دلار در هر تن بوده است!

وی در ادامه گفت‌وگوی تفصیلی خود با جماران، با تأکید بر اینکه سرمایه‌گذاری‌های سنگین در محصولات انتخاب شده پتروشیمی، آن هم در محصولات مشابه و تکراری، ادامه دور باطل است، توضیح داد: «براساس داده‌های منتشره شرکت ملی صنایع پتروشیمی تا سال ۱۴۰۰، کشورمان بیش از ۸۱ میلیارد دلار در صنایع پتروشیمی سرمایه‌گذاری کرده است! علیرغم اینکه خوراک با قیمت بسیار ارزان و انرژی و آب با کمک‌های یارانه‌ای و سوبسیددار برایشان فراهم بوده، طبق داده‌های بانک مرکزی، آمار ۱۵ ساله صادرات محصولات شیمیایی بر اساس طبقه‌بندی بین‌المللی، که شامل پتروشیمی هم می‌باشد، نشان می‌دهد ارزش صادرات ما در زمینه محصولات شیمیایی به طور متوسط ۵۵۱ دلار در هر تن بوده است. ارزش واردات ما در همان طبقه بندی ۳۴۱۴ دلار در هر تن بوده که در این دو سال آخر، داده‌های در دسترس فضاحت بیشتری را نشان می‌دهد. در سال ۱۳۹۸ هر تن صادرات به طور میانگین ۳۸۵ دلار و واردات ما هر تن ۲۹۸۹ دلار بوده است. در سال ۱۳۹۹ این رقم در صادرات کاهش یافته و به ۳۵۱ دلار در هر تن رسیده و اما خجالت‌آور است که ارزش واردات ما به ۳۵۲۸ دلار در هر تن رسیده است. حال ببینید، با این همه سرمایه‌گذاری چه کارنامه‌ای داشته‌ایم؟!»

حجم بالای مصادیق خام‌فروشی در ایران، ظلم است

دچار بی‌برنامگی و رها شدگی کامل شده‌ایم

بحرینیان با تأکید بر اینکه حجم بالای مصادیق خام‌فروشی در ایران، ظلم است، یادآور شد: «۸۵ درصد صادرات ایران بر پایه محصولات نفتی و معدنی است و ما بعد از ۱۲۰ سال هنوز بر همان پایه اول حرکت می‌کنیم. مگر هنری به غیر از این برای اداره اقتصاد کشور داریم؟! ما دچار بی‌برنامگی و رها شدگی کامل شده‌ایم!»

روند اشتغال کشاورزی در ۶۵ سال گذشته چگونه بوده است؟

این پژوهشگر توسعه صنعتی تصریح کرد: «حتی در کشاورزی هم گرفتار نوعی خام‌فروشی و صدور آب ارزشمند کشورمان به قیمت نابودی محیط زیست می‌باشیم، با رها شدگی افزایش پیوسته غیرعلمی سطح زمین‌های کشاورزی نه چندان پیشرفته، دلخوش به اشتغال در این بخش می‌باشند. تأسف‌آور است که اشتغال کشاورزی ما در سال ۱۳۳۵، حدود ۳ میلیون و ۳۲۰ هزار تن بوده، در سال ۱۴۰۰ این رقم به ۳ میلیون ۸۲۷ هزار تن رسیده است. برخلاف بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته که اشتغال بخش کشاورزی به نحو کاملاً چشمگیری کاهش یافته، ایران به دلیل ناتوانی نظام‌های تصمیم‌گیری اجرایی و تقنینی و ناتوانی از ایجاد اشتغال‌های مفید و فناورانه، در کمال حیرت این تعداد اشتغال افزایش یافته است! چرا باید اجازه داده شود که هر فرد بدون احراز صلاحیت و تنها برای اینکه مشغول به کاری باشد، آب و خاک نسل آینده را بردارد و به هر کسی مجوز دهیم چاه بزند تا در جایی که آب نیست برنج بکارد و دامداری یا مرغداری کند؟ چرا نظام اجرایی توان برنامه‌ریزی ندارد!»

شاغلان 10 ساله* و بیشتر برحسب گروه‌های عمده فعالیت اقتصادی

سالهای 1335-1400

ارقام : هزارتن

گروه‌های عمده فعالیت	1335	1345	1355	1365	1370	1375	1385	1390	1400
جمع	5,908	7,116	8,799	11,002	13,097	14,572	20,476	20,547	23,447
کشاورزی، دامداری، شکار، جنگلداری و ماهیگیری	3,326	3,380	2,992	3,191	3,205	3,358	3,687	3,902	3,827
استخراج معادن	25	26	90	32	101	120	152	185	189
صنعت	816	1,298	1,672	1,451	2,014	2,552	3,485	3,070	4,035
آب، برق و گاز	12	53	62	91	129	151	225	277	344
ساختمان	336	510	1,189	1,206	1,372	1,650	2,631	2,473	3,362
خدمات	1,394	1,849	2,794	5,030	6,276	6,741	10,296	10,640	11,691

منبع: 1- مرکز آمار ایران، سالنامه آماری، سال‌های 1373، 1384، 1385 و 1390
2- مرکز آمار ایران، نتایج تفصیلی طرح آمارگیری نیروی کار - سال 1400 (بازنگری شده)، جدول شماره 13، شاغلان 15 ساله و بیشتر برحسب وضع شغلی به تفکیک جنس و گروه‌های عمده فعالیت اقتصادی
* اشتغال سال 1400، جمعیت شاغلان 15 ساله و بیشتر است.

محمد بحرینیان با ارائه جدولی نشان داد که علیرغم اینکه برای بخش کشاورزی کشور، منابع آبی و خاکی بسیار بیشتری از دیگر کشورها به کار گرفته‌ایم، ولی ماحصل و دستاورد این بخش نیز برای اقتصاد کشور بسیار ناکارآمد و خسران‌بار است!

حتی در محصولات کشاورزی هم ما واردکننده کامل هستیم

این صنعتگر با بیان اینکه حتی در محصولات کشاورزی هم ما واردکننده کامل هستیم و تراز کشور ما در این زمینه هم منفی است، ادامه داد: «در سال ۲۰۲۰ زمین‌های تجهیز شده برای زراعت آبیاری در ایران ۹ میلیون و ۶۰۰ هزار هکتار، در ترکیه ۵ میلیون و ۲۱۲ هزار هکتار، در کره جنوبی ۷۰۷ هزار هکتار و در سوئیس ۵۲ هزار هکتار بوده است. در همین سال، صادرات محصولات کشاورزی ترکیه بیش از ۲۱ میلیارد دلار و صادرات ایران ۶ میلیارد و ۲۸۲ میلیون دلار بوده، اما واردات محصولات کشاورزی ترکیه ۱۹ میلیارد و ۷۲۶ میلیون دلار و واردات ایران بیش از ۱۲ میلیارد دلار بوده است. در اینجا هم متأسفانه باید شرم کنیم.»

روند مقایسه ای برخی از فاکتورها در بخش کشاورزی

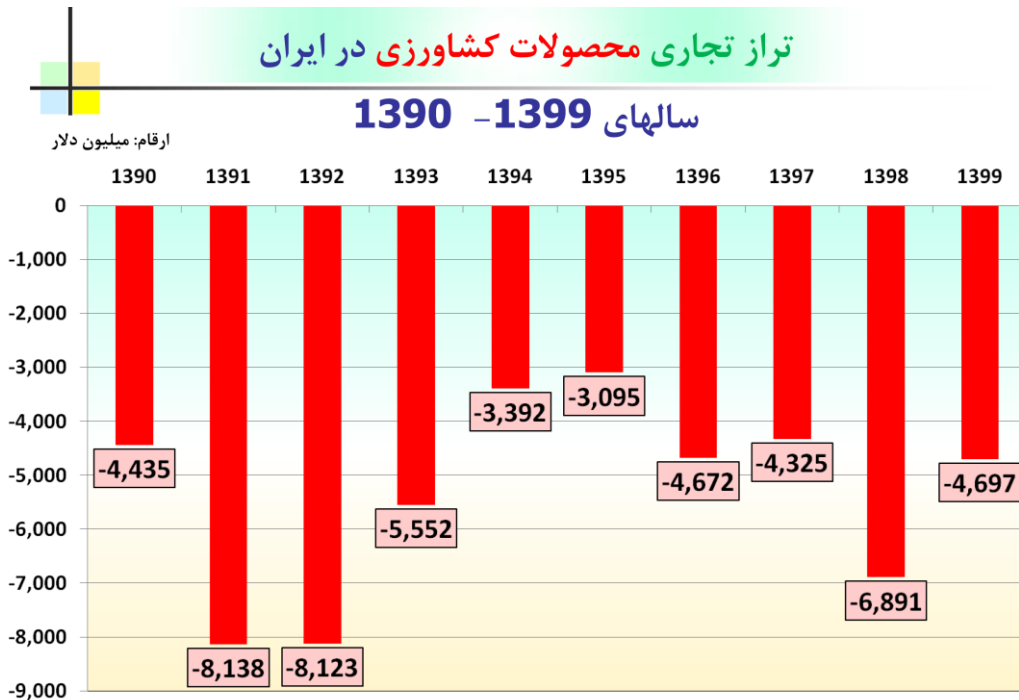
در کشورهای منتخب، و تأسف!! - سال ۲۰۲۰

شرح	برزیل	هند	ترکیه	ایران	چین	ژاپن	مالزی	کره جنوبی	فرانسه	آلمان	اسرائیل (فلسطین اشغالی)	سوئیس	انگلستان	امریکا	
کل جمعیت (۱) (هزار تن)	213,196	1,396,387	84,135	87,290	1,456,928	125,245	33,200	51,845	64,480	83,329	8,757	8,639	67,059	335,942	
اشتغال در بخش کشاورزی (۱) (هزار تن)	8,159	179,985	4,716	3,858	177,698	2,130	1,566	1,445	626	540	..	118	..	2,581	
زمین های تجهیز شده برای زراعت آبی (هزار هکتار) (۱)	8,200	72,504	5,215	9,600	74,921	2,405	442	707	2,691	676	306	52	208	26,916	
صادرات محصولات کشاورزی (۲) (میلیون دلار)	سال ۲۰۱۸	92,906	38,927	19,872	6,728	82,790	12,004	26,793	13,336	77,265	95,284	2,242	9,953	33,468	171,413
	سال ۲۰۱۹	89,086	37,371	20,284	5,721	81,681	11,611	26,345	12,940	75,457	92,588	2,229	9,838	33,146	164,803
	سال ۲۰۲۰	93,237	38,872	21,253	6,282	78,177	11,633	27,237	12,920	73,410	92,813	2,215	10,032	30,066	170,493
واردات محصولات کشاورزی (۲) (میلیون دلار)	سال ۲۰۱۸	12,451	28,246	19,979	11,289	194,515	82,757	20,075	38,482	70,666	117,809	7,219	13,760	72,965	179,855
	سال ۲۰۱۹	12,403	27,931	19,798	13,090	198,996	82,636	19,741	37,381	67,788	112,438	7,360	13,388	70,842	181,083
	سال ۲۰۲۰	12,224	26,188	19,726	12,036	215,869	76,865	20,917	36,775	67,961	114,697	7,633	14,446	72,004	186,062

ماخذ: ۱- سازمان خواروبار جهانی (FAO), <http://www.fao.org/faostat>
 ۲- سازمان تجارت جهانی (WTO), <http://stat.wto.org>

کره جنوبی با یک دهم زمین های قابل کشت آبی ما، دو برابر ما صادرات کشاورزی دارد!

بحرینیان با بیان اینکه کره جنوبی تنها با یک دهم زمین های قابل کشت آبی ما ۱۲ میلیارد ۹۲۰ میلیون دلار، یعنی تقریباً دو برابر صادرات داشته، تصریح کرد: «البته با آن سطح توسعه یافتگی و سرانه تولید ناخالص داخلی، ۳۶ میلیارد دلار هم واردات داشته، اما با آن مقدار زمین ببینید چقدر صادرات داشته است! آیا تصمیم گیران اقتصادی کشور نباید پاسخگو باشند که چرا در کشاورزی هم با این سطح از ناکارآمدی مواجه هستیم و علیرغم به کارگرفتن این همه امکانات تراز کلی کشاورزی ما هم به صورت مازمن منفی است!»

منبع: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، خلاصه تحولات اقتصادی سالهای 1391، 1393، 1395، 1396، 1397، 1398 و 1399

منابع نسل آینده این کشور چگونه در حال از بین رفتن است!؟

در ۱۳۴ سال گذشته، بهبودی در کیفیت واردات و صادرات نداشتیم

ببینید چه عملکردهایی را حلوا حلوا می کنیم و دستاورد می نامیم!

بحرینیان با بیان اینکه ببینید منابع نسل آینده این کشور چگونه در حال از بین رفتن است، ما اینها را حلوا حلوا می کنیم و دستاورد خود به حساب می آوریم! به جماران گفت: «ارقام تجارت جهانی علی رغم اینکه نشان می دهد در کشورها، تجارت کل کالاها از کل خدمات بالاتر بوده است؛ اما با این حال عده ای می گویند بخش خدمات، محرک رشد است، در حالی که باید گفت تجربه کشورهای رها شده از توسعه نیافتگی نشان داده تنها خدماتی محرک رشد است که زاینده فناوری و تولید داخل باشد و نه به صورت عوامل نامولد وابسته به تولید و واردات خارجی. این درد ناترازی واردات و صادرات در کشورمان مزمن است. برای مثال لیست واردات و صادرات کالا در سال ۱۲۶۸ را که ملاحظه و نوع کالاهای وارداتی و صادراتی را که مقایسه کنیم، نشان از آن دارد که کیفیت کالاهای وارداتی و صادراتی ایران در شرایط فعلی با کالاهایی که در سال ۱۲۶۸ شمسی وارد و صادر می کردیم، تقریباً ماهیت های مشابهی دارد، یعنی با گذشت ۱۳۴ سال، ما همچنان خام فروش هستیم.»

وی همچنین به بخش هایی از کتاب «ایران و قضیه ایران» نوشته «لرد کرزن» یکی از سیاستمداران و رجال معروف ۲۵ سال نخست قرن بیستم در بریتانیا، اشاره کرد و یادآور شد: «نگاهی به لیستی که در این کتاب آمده، نشان می دهد اکنون همان رویه ۱۳۴ سال پیش را دنبال می کنیم، تنها با این تفاوت که به جای تریاک و برخی از محصولات کشاورزی و معدنی آن زمان، مواد خام و پتروشیمی و کالاهای وابسته به نفت یا کشاورزی و فرش و امثالهم را که مشابه موارد فعلی هم است، صادر می کنیم. به جای آن ماده مخدر که توسط انگلیس برای گسترش اعتیاد به چین صادر می شد، اکنون مواد خام همچون نفت، محصولات پتروشیمی خام و مواد معدنی به چین صادر می شود، اما این بار پس از تبدیل شدن به محصولات مدرن صنعتی

توسط یک کشور توسعه یافته، در کمال خجالت شاهد واردات کالاهای با ارزش افزوده بیشتر توسط کشورمان از این کشور هستیم. ما اکنون گرفتار تخدیر ناشی از صادرات مواد خام هستیم و گویی هیچ راه دیگری را برای اداره اقتصاد کشور بلد نیستیم.»

تنها دوره‌ای که مازاد تجاری به معنای واقعی داشتیم دوره زنده‌یاد دکتر مصدق بود

بحرینیان با بیان اینکه به دستور زنده‌یاد دکتر مصدق که از سال‌های ۱۳۲۹ تا ۱۳۳۲ نخست‌وزیر ایران بود، گمرک ایران آمار صادرات و واردات کالاها و افرادی که محصول وارد و یا صادر می‌کردند و همچنین نوع کالاهای وارده و صادره را اعلام می‌کرد، تصریح کرد: «اقدام دکتر مصدق شاهکار بوده و تنها دوره‌ای بود که کشور ما به طور واقعی مازاد تجاری داشته است، در بقیه دوره‌ها مازاد تجاری که اعلام می‌شده یا می‌شود به زور صادرات نفت و مواد خام معدنی خدادادی و مجانی بوده است.»

تولید فولاد در یک واحد کره جنوبی بیشتر از مجموع تعداد زیادی از واحدهای موجود در ایران است

چه کسی و مبتنی بر چه مبنای عقلانی چنین تصمیم‌گیری برای کوتوله‌پروری کرده است؟

وی به اهمیت صادرات بخش‌های صنعتی ماشین‌آلات، تجهیزات حمل و نقل و الکتریکی اشاره کرد و با بیان اینکه برخی با بزک واژه‌ها، صنایع مبتنی بر مواد خام خدادادی تقریباً مجانی را استراتژیک و پیشران می‌نامند، گفت: «چرا ما باید بیش از ۷۶۰ مجوز پروانه بهره‌برداری برای تولید انواع فولاد و بیش از ۶۰۰ مجوز در دست اجراء داشته باشیم، چه کسی و مبتنی بر چه مبنای عقلانی چنین تصمیم‌گیری کرده است؟! می‌بینیم که بدون آگاهی، درک عمیق شرایط، فقر اندیشه کاربردی و ناتوان از آینده‌نگری، در مکان نامناسب و در جای خشک و کم آب این همه واحدهای فولادی مشابه تأسیس شده و عاملی می‌شود در کنار کشاورزی بی‌برنامه و بدون فناوری و به این ترتیب منابع آبی کشور را به نابودی کشانیم. نسل آینده این کشور با خطر و مصائب بی‌شماری روبه‌رو شده است. اینها پیشران نیست. با اینگونه کوتوله‌پروری و عدم درک اهمیت «اقتصاد مقیاس»، ظرفیت بسیاری از این واحدهای تولید فولاد در کشور، کمتر از تولید یکی از سه واحد فولاد ساز کره جنوبی است!»

تولید فولاد ایران ۱۸ میلیون تن، فولاد کره جنوبی ۳۸ میلیون تن!

بحرینیان اضافه کرد: «مراجعه به لیست ۵۰ تولید کننده برتر انجمن جهانی فولاد در سال ۲۰۲۲ میلادی (۱۴۰۱ شمسی) ظرفیت هر تولیدکننده فولاد در جهان را نشان می‌دهد. با تجمیع تمام شرکت‌های تولیدکننده فولاد تحت نام ایمیدرو (برآورد تناژ ترکیبی فولاد مبارکه، ذوب آهن اصفهان، فولاد خوزستان و شرکت ملی فولاد ایران)، ایران در رتبه ۲۰ ام دنیا قرار گرفته است. بر اساس این گزارش، برآورد تولید فولاد ایمیدرو ۱۸ میلیون تن و شرکت پوسکو کره جنوبی به تنهایی ۳۸ میلیون تن گزارش شده. با این وضعیت باید پرسید، آیا رقابت واقعی را می‌توان تصور کرد؟»

شاهد جنگ قیمتی خام فروشی ایرانی‌ها در خارج از کشور هستیم!

به گفته این صنعتگر؛ «به دلیل رقابت مخرب ناشی از نبود اقتصاد مقیاس در واحدهای ایجاد، بعضاً ما شاهد جنگ قیمتی در خارج از کشور برای فروش همین‌ها هم هستیم و صادرکنندگان برای فروش با یکدیگر رقابت مخرب می‌کنند که باعث کاهش و افت قیمت‌ها می‌شود! بسیاری از وزرا نظام اجرایی و حتی کمیسیون‌های نظام قانونگذاری کشور باید پاسخ دهند که چرا چنین اتفاق‌هایی می‌افتد؟!»

در کره جنوبی، اولویت اول حمایت از صنعت ذاتی و ساخت صنعتی است

این پژوهشگر توسعه گفت: «شواهد و قوانین نشان می‌دهد که قوای مجریه و مقننه و به تبع آن نظام بانکی ایران در جهت حمایت از ساخت صنعتی (Manufacture) نیستند و آمارها و داده‌ها نشان از توجه عملی به بخش‌های نامولد است. اما در کشوری همچون کره جنوبی مشاهده می‌شود که با برنامه‌ریزی و اقدامات انجام شده برای توسعه‌یافتگی در بستر زمان، در سال ۱۹۹۸ که تقریباً چهار دهه از شروع برنامه‌ریزی برای توسعه در این کشور گذشته است؛ نزدیک به ۵۰ درصد مانده تسهیلات نظام بانکی به بخش ساخت صنعتی تعلق گرفته و این بخش رتبه اول دریافت تسهیلات بوده و بعد با فناوری ارتقاء یافته در بخش ساخت صنعتی و رشد خدمات زاینده این پیشرفت صنعتی، نسبت تسهیلات بخش‌ها، در تعادل عقلاتی و منطقی قرار گرفته و در سال ۲۰۲۲ مانده تسهیلات نظام بانکی کره جنوبی در بخش ساخت صنعتی کاهش و برابر با ۳۰ درصد شده و به جای آن مانده تسهیلات بخش خدمات افزایش یافته است.

کل مانده تسهیلات کشور در سال ۱۳۹۸ برای بخش‌های تولیدی صنعت و معدن و کشاورزی بسیار حقیرانه است

بحرینیان تأکید کرد: «نکته حیرت‌آور این است که وقتی سهم مانده تسهیلات بخش‌های متفاوت ساخت صنعتی را مورد بررسی قرار می‌دهیم، مشاهده می‌شود که سهم مانده تسهیلات دریافتی بخش "ماشین‌آلات" یا "صنعت ذاتی" بیش از دیگر بخش‌های صنعتی این کشور است و در طول بیست سال گذشته، این بخش تقریباً همیشه رتبه اول دریافت تسهیلات را داشته است. این را مقایسه کنید با سهم مانده تسهیلات بخش صنعت و معدن در ایران! طبق داده‌های بانک مرکزی ایران، تنها حدود ۱۸ درصد! کل مانده تسهیلات کشور در سال ۱۳۹۸ نصیب بخش صنعت و معدن شده است. توجه کنید که این درحالی است که صنعت ایران با تحریم و جنگ اقتصادی روبه‌روست! اگر "موارد ناخوشایند" احتمالی ذینفع بودن یا بیم احتمال خائن بودن برخی تصمیم‌گیران را کنار بگذارم، در واقع اثرات و نتیجه نابدلی تصمیم‌گیران اقتصاد کشور است و بحران مدارک تحصیلی فروشی، پایان نامه‌های فروشی و ایجاد این همه موسسات و دانشگاه‌های بی کیفیت ایجاد شده، دور از ذهن نیست که چنین وضعیت ناخوشایندی را ایجاد کرده، چراکه اولویت آنها خرید محبوبیت است و همین موضوع به فاجعه‌ای در کشور انجامیده و به آن توجهی نمی‌کنند.

تلاش سازمان سیا برای انتصاب افراد ناکارآمد در مناصب مهم تصمیم‌گیری در کشورهای هدف توسعه نیافته!

آیا احتمال آن می‌رود که شمول بندهای دستورالعمل سازمان سیا، در کشور ما هم رخ داده باشد؟!

این پژوهشگر توسعه در ادامه گفت و گوی خود با جماران، اظهارداشت: نباید فراموش کرد که پس از افشاء دستورالعمل سال ۱۹۴۴ میلادی (۱۳۲۲ شمسی) سازمان سیا آمریکا، تحت عنوان «دستورالعمل ساده خرابکاری میدانی» که در سال ۲۰۰۸ میلادی (۱۳۸۷ شمسی) از طبقه‌بندی محرمانه خارج شد و در اینترنت در دسترس است، تصاویر و ترجمه برخی از بندهای آن حاوی دستورهایی بود که به خرابکاران تبعه کشورها مورد نقوذشان داده شده بود که یک بند آن به ویژه در خصوص انتصاب افراد ناکارآمد در مناصب مهم تصمیم‌گیری در کشورهای هدف توسعه نیافته و حتی توسعه یافته است. بیم آن دارم که ما نیز در کشورمان مواجه با چنین مواردی شده باشیم.»

شوربختانه اگر زور نفت نباشد، همه ترازهای تجاری ایران منفی است

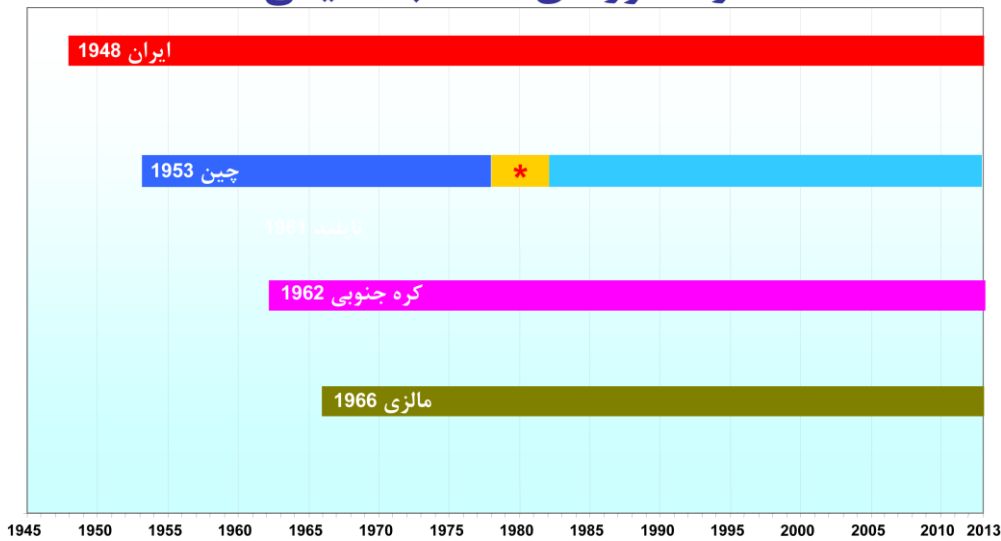
در ادامه، بحرینیان با بیان این که ما در ارائه برنامه در آسیا پیشگام بودیم، اما بعد عقب ماندیم، یادآور شد: «در سال ۱۹۴۸، اولین برنامه عمرانی کشور را نوشتیم. چین ۱۹۵۳ و کره جنوبی و مالزی بعد از چین شروع به برنامه‌ریزی برای توسعه کردند،

اما اکنون آنها از ما پیش افتاده‌اند. تراز تجاری کالاها و خدمات را از سال ۱۹۶۰ تا ۲۰۲۲ ببینید، شوربختانه اگر زور نفت نباشد، همه ترازهای تجاری ایران منفی است. ما بیش از یک سده است که به مزیت نسبی نفت یا دیگر مواد معدنی دو دستی چسبیده‌ایم و بدون صادرات آنها، تراز تجاری ما به صورت مزمن منفی خواهد شد.»

تاریخ شروع برنامه‌ریزی‌های توسعه

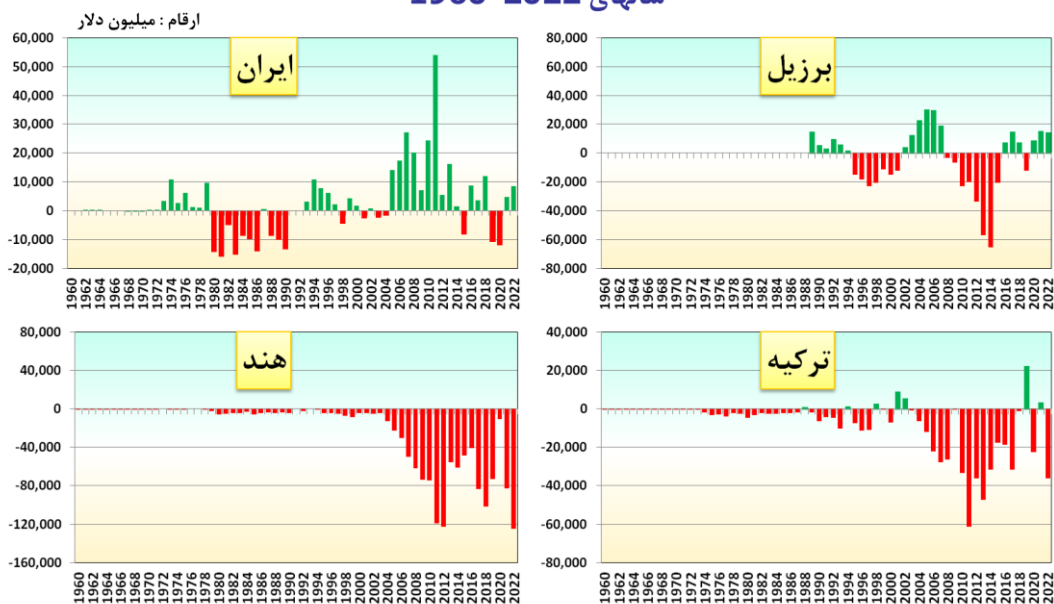
در کشورهای منتخب آسیائی

* در این فاصله زمانی نظام برنامه ریزی توسعه چین کاملاً متحول شده و بر پنج بخش صنعتی متمرکز گردید.

تراز تجاری کالا و خدمات در کشورهای منتخب

سالهای ۱۹۶۰-۲۰۲۲

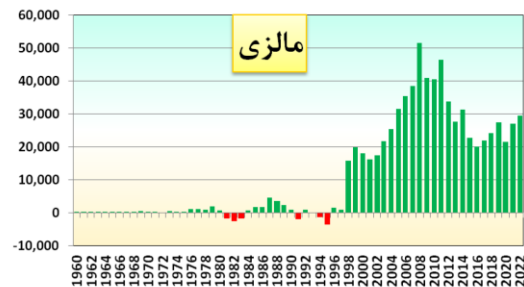
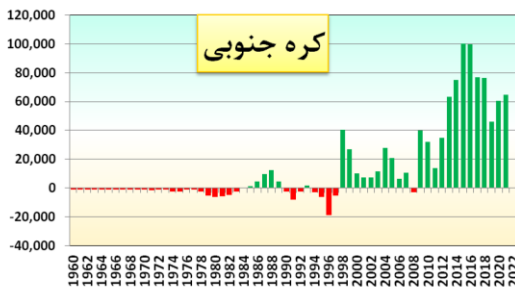
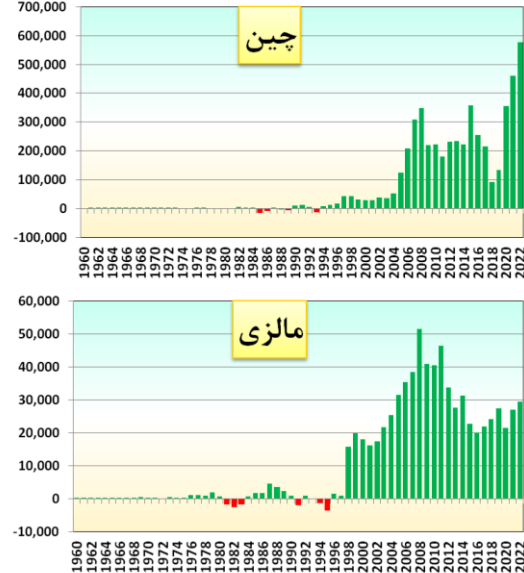
منبع : بانک جهانی <http://data.worldbank.org/indicator> World Bank , World Data Bank , World Development Indication, Dec 2023

تراز تجاری کالا و خدمات در کشورهای منتخب

سالهای 1960-2022

ارقام : میلیون دلار

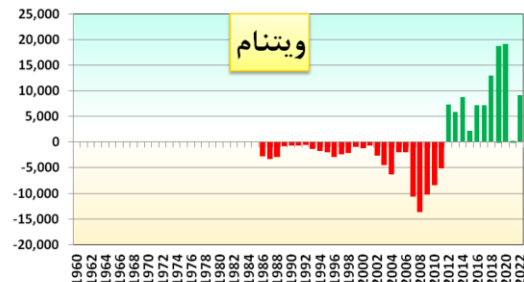
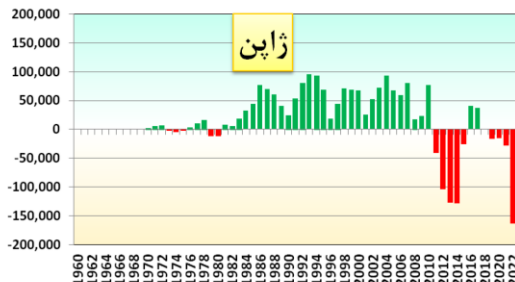
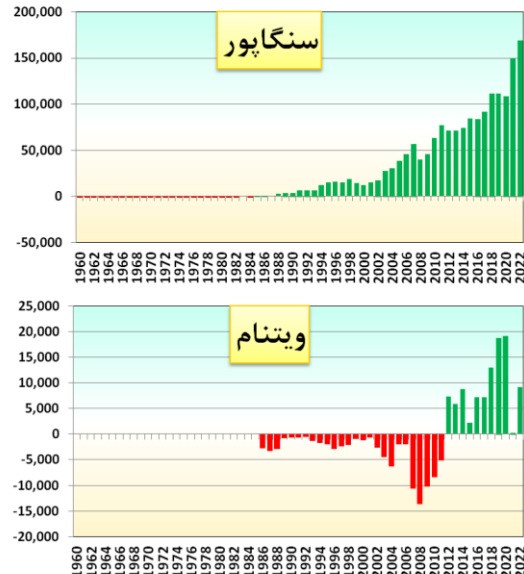
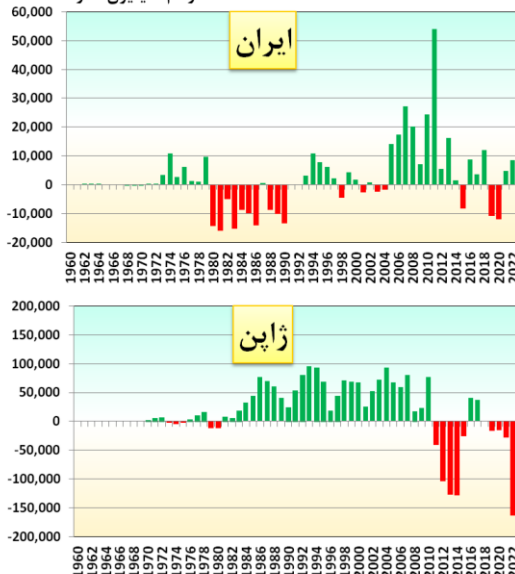

منبع : بانک جهانی <http://data.worldbank.org/indicator>, Dec 2023 World Bank , World Data Bank , World Development Indication

تراز تجاری کالا و خدمات در کشورهای منتخب

سالهای 1960-2022

ارقام : میلیون دلار

منبع : بانک جهانی <http://data.worldbank.org/indicator>, Dec 2023 World Bank , World Data Bank , World Development Indication

حکایت تلخ ۳۰ سال شکست در اشتغال‌زایی در ایران با وجود منابع هنگفت در اختیار

این صنعتگر کشورمان با بیان اینکه ایران از سال ۱۳۳۸ تا ۱۳۹۷، از محل صادرات نفت و گاز و محصولات پتروشیمیایی خام، کالاهای به اصطلاح غیرنفتی و کشاورزی و خدمات و همچنین معادل دلاری مصرف داخل رقمی بیش از ۵ هزار میلیارد دلار در اختیار داشته که این ارقام در مقایسه با دیگر کشورها واقعیت‌های مهمی را بیان می‌کند، اظهارداشت: «بر اساس تحقیق بسیار جالب و مفید مؤسسه کار و تأمین اجتماعی در سال ۱۳۷۷ چین از سال ۱۹۷۸ تا ۱۹۹۶ در قالب استقراض، سرمایه‌گذاری و کمک‌های خارجی، ۳۲۰ میلیارد دلار در اختیار داشته، اما توانسته در همین بازه زمانی ۲۲۶ میلیون شغل جدید ایجاد نماید. **ولی دولت‌های ما با در اختیار داشتن بیش از ۵ هزار میلیارد دلار هنوز از ایجاد ۳۰ میلیون شغل عاجز هستند!** بسیاری از شغل‌های ما هم بی‌کیفیت است و ارزش افزوده باکیفیت، واقعی و ارزشمند در اقتصاد ایجاد نمی‌کنند و باری بر اقتصاد هستند.»

بیش از هفت میلیون خودرو در کل ایران تاکسی اینترنتی هستند

در تهران به تنهایی بیش از چهار میلیون موتورسیکلت پیک موتوری داریم

وی در ادامه گفت و گوی خود با جماران، ادامه داد: «همین تاکسی‌های اینترنتی و پیک‌های موتوری را توجه کنید که طبق آخرین آمارهای منتشره بیش از هفت میلیون خودرو در کل ایران، و در تهران به تنهایی بیش از چهار میلیون موتورسیکلت به این کار مشغول هستند! البته باید توجه کرد که ما تعداد قابل توجهی شغل رسمی راننده شهری و برون‌شهری در زمینه شخصی و تجاری نیز داریم که خدمات با کیفیت و ارزش افزوده مفید ایجاد می‌کنند! آیا این سؤال نباید پیش بیاید که اشتغال کدام بخش‌ها ارزش افزوده واقعی با کیفیت و مفید را خلق می‌کند که اقتصاد کشور به نحو صحیح اداره شود؟!»

کارنامه ناموفق ۶۳ سال اقتصاد ایران در ایجاد ارزش افزوده مؤثر برای توسعه اقتصادی

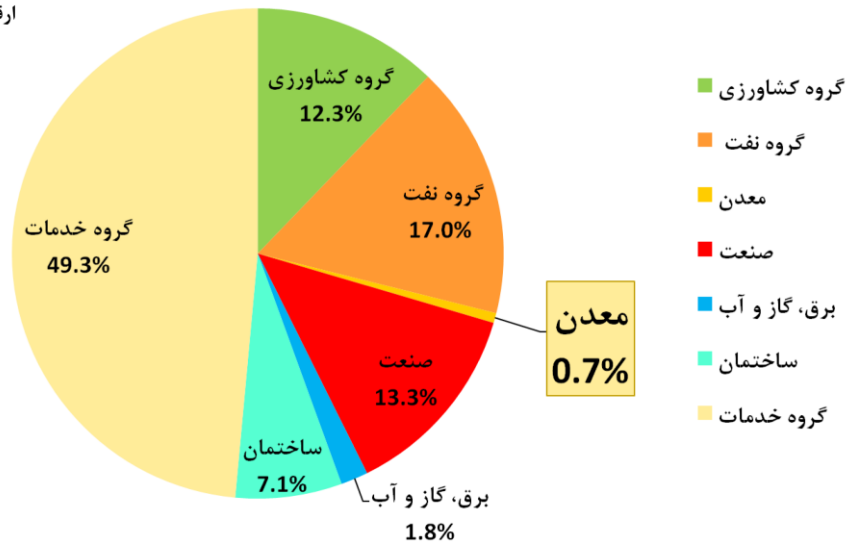
بحرینیان در ادامه گفت: «در این ۶۳ سال، با صرف منابع بسیار قابل توجه، قبل از افزایش درآمدهای نفتی در سال ۱۳۵۲، میانگین سهم ارزش‌افزوده گروه کشاورزی ۲۰ درصد بوده که بعد از سال ۱۳۵۲ که دریافتی‌های ناشی از صادرات نفت سه برابر شد تاکنون، به صورت میانگین به ۱۰ درصد رسیده است. اما میانگین سهم ارزش‌افزوده گروه نفت تقریباً تغییری نکرده و ۱۰۰ سال است که به آن وابسته شده‌ایم. البته با توجه به اینکه ما فهم نکردیم که از این کالای استراتژیک باید چگونه استفاده کنیم، دوران طلایی را از دست دادیم و دیگران هم با کشف نفت و گاز وارد این حیطة شده‌اند و با کاهش اهمیت و تأثیر آن در این زمینه، قدرت چانه‌زنی ما در نظام اقتصادی جهان به شدت تضعیف و به سمت پایین حرکت کرده و این ارقام در سال‌های آینده برای ما منفی خواهد شد. میانگین سهم ارزش‌افزوده بخش معدن هم قبل از افزایش درآمدهای نفتی در سال ۵۲ به طور متوسط ۰٫۳ درصد بوده که بعد از آن سال تاکنون به ۰٫۸ درصد رسیده است.»

وی خاطرنشان کرد: «طی این ۶۳ سال اگر میانگین حسابی سهم ارزش‌افزوده بخش‌ها را محاسبه کنیم، گروه خدمات به طور متوسط ۴۹ درصد، صنعت ۱۳ درصد، برق و گاز و آب ۱٫۸ درصد، ساختمان ۷٫۱ درصد، معدن ۰٫۷ درصد، گروه نفت ۱۷ درصد، کشاورزی ۱۲ درصد بوده است. این میانگین عملکرد کل ۶۳ ساله ما در اقتصاد است.»

متوسط سالیانه سهم ارزش افزوده بخش های اقتصادی ایران به قیمت جاری با میانگین حسابی - طی سالهای 1338-1401

ارقام: سهم به درصد

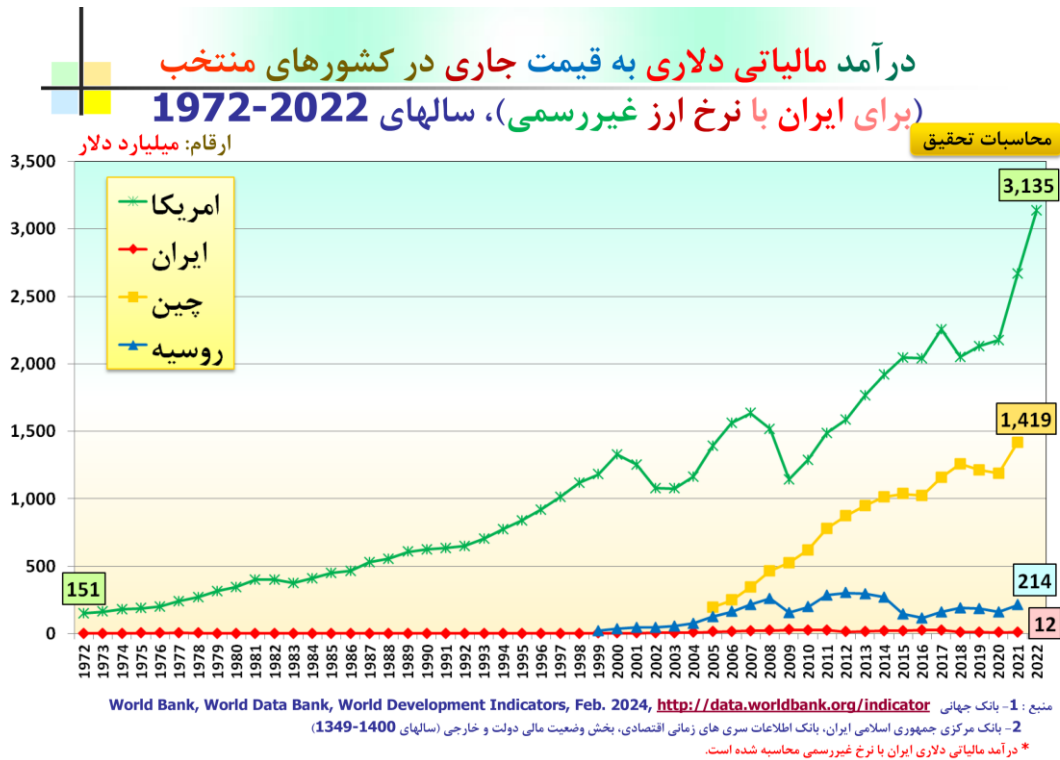
منبع: 1- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آمار و داده ها، حسابهای ملی ایران، حسابهای ملی سالانه، حسابهای ملی ایران بر مبنای پایه سال 1383 (سالهای 1339-1382)
2- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آمار و داده ها، حسابهای ملی ایران، حسابهای ملی سالانه، حسابهای ملی ایران بر مبنای پایه سال 1390 (سالهای 1383-1389)
3- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آمار و داده ها، حسابهای ملی ایران، حسابهای ملی سالانه، حسابهای ملی ایران بر مبنای پایه سال 1395 (سالهای 1390-1401)

سال ۱۴۰۱، بالغ بر ۷۸ میلیارد دلار درآمد مالیاتی داشتیم

آمریکا ۳ هزار و ۱۳۵ میلیارد

چین ۱ هزار ۴۱۹ میلیارد دلار

بحرینیان با ذکر نقل قولی از اقتصاددان مشهور هاجون چانگ که می گوید، "اقتصاد زبان قدرت است و همه ما را تحت تأثیر قرار می دهد، پس بهتر است درباره آن بدانی"، با تکیه به داده های ارائه شده، معتقد است که اقتصاد ایران به شدت ضعیف شده است. او همچنین تأکید کرد: «با تکیه به محاسبات متکی به داده های رسمی کشور، درآمدهای مالیاتی ایران بر اساس نرخ رسمی دلار که بانک مرکزی اعلام می کند، در سال ۱۴۰۰ برابر با ۷۸ میلیارد دلار شده و با نرخ غیررسمی، مالیات ما در این سال برابر با ۱۲ میلیارد دلار می شود. چنانچه آمار بانک جهانی را مورد استفاده قرار دهیم و محاسبه کنیم آمریکا در سال ۲۰۲۲، حدود ۳ هزار و ۱۳۵ میلیارد دلار و چین در سال ۲۰۲۱، هزار و ۴۱۹ میلیارد دلار درآمد مالیاتی و روسیه که دومین ابرقدرت نظامی دنیاست، ۲۱۹ میلیارد درآمد مالیاتی داشته اند. حال شما بگویید با این ارقام کدام کشور قدرت مانور بیشتر در زمینه اقتصاد و تاب آوری دارند؟»

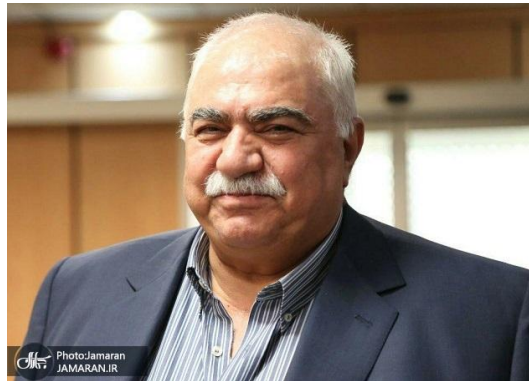
کسی که شش کرور مالیات می گیرد با کسی که ششصد کرور عایدات دارد، از در جنگ وارد نمی شود!

بحرینیان با تشریح یک تجربه تاریخی در زمینه اهمیت و قدرت مالیات در کشور، خاطرنشان کرد: «احمدخان ملک ساسانی در کتاب "حکومتگران قاجار" رویدادهای قبل از ترکمانچای را شرح داده است که در آن مقطع همه برای دلخوشی شاه از روی بی خبری و خودنمایی، رأی به جنگ دادند و سخن های لاف و گزاف گفتند. تنها کسی که در آن مجلس ساکت و مخالف جنگ بود، قائم مقام بود. شاه ملتفت سکوت دانایانه او شد، احتمال داد مخالف بوده باشد از او رای خواست و جواب شنید مردی دبیربیشه ام، سران سپاه بیش از من در اظهار عقیده صلاحیت دارند. شاه عذر قائم مقام را نپذیرفت، مصرانه از وی رأی خواست. قائم مقام گفت اعلیحضرت چه مبلغ مالیات می گیرند؟ شاه جواب داد قریب به شش کرور. قائم مقام گفت دولت روس چه مبلغ مالیات می گیرد؟ شاه گفت می شنوم ششصد کرور. قائم مقام عرض کرد به قانون حساب، کسی که شش کرور مالیات می گیرد با کسی که ششصد کرور عایدات دارد از در جنگ در نمی آید.»

تحریم عامل اصلی مشکلات کشور نیست

هزاران مجوز بیهوده و میلیاردها دلار بر باد رفته!

وی همچنین در ادامه در خصوص نقش تحریم در مشکلات فعلی اقتصاد کشور، با تأکید بر اینکه بلاهت آمیز است اگر بگوییم تحریم اثر ندارد، افزود: اما تحریم عامل اصلی مشکلات کشور نیست و اگر موارد ناخوشایند را کنار بگذاریم، سوءمدیریت، نابلدی و ناتوانی در تصمیم گیری های عقلانی عامل اصلی است.

تقریباً منابع حیاتی کشور و فرصت طلایی توسعه را از دست داده‌ایم

صدور ۱۰۰ هزار پروانه بهره برداری برای فعالیت های مشابه مثل ۱۱۰۰ کارخانه فرش ماشینی به اسم کارآفرینی!

بحرینیان در این گفت و گوی تحلیلی - تفصیلی با جماران، صدور هزاران مجوز برای فعالیت های مشابه بیهوده و در مجموع میلیاردها دلار دولتی بر باد رفته را نتیجه اضمحلال نظام اقتصادی - صنعتی کشور می داند که هیچ قرابتی با مسیر توسعه ندارد، افزود: طبق داده‌های صمت تا پایان سال ۱۴۰۰، مجوز پروانه بهره‌برداری ده‌ها و صدها فرد حقیقی و حقوقی برای تولید محصولات مشابه داده شده است، مثلاً برای ۱۱۰۰ کارخانه فرش ماشینی، اسمش را هم کارآفرینی گذاشتند!

وی گفت: «به دلیل عدم درک الزام حیاتی اقتصاد مقیاس در کشورهای توسعه‌نیافته به منظور رقابت در بازارهای بین‌المللی، با ایجاد رقابت مخرب از طریق کوتوله‌پروری، منابع حیاتی کشور و فرصت طلایی توسعه را تقریباً از دست داده‌ایم و فرصت اندکی برای ما باقیمانده است! برای مثال در پایان سال ۱۴۰۰ شمسی بر اساس داده‌های رسمی وزارت صمت، در ایران حدود ۱۱۰۰ کارخانه برای فرش ماشینی وجود دارد و لذا حداقل ۱۱۰۰ خط ماشین‌آلات - قطعاً تعداد ماشین‌آلات بیشتر است و حداقل را یک خط رای هر مجوز را در نظر گرفتیم- هم از کشورهای مختلف همچون بلژیک، آلمان و چین وارد می‌شود و اسم آن را کارآفرینی می‌گذاریم، این کارخانه‌ها احتمالاً حتی پیگمنت رنگشان و نخ خود را هم طبق تجربه تاریخی مشابه زمان رضاشاه، وارد می‌کنند!»

بیش از ۲۶۰۰ مجوز برای اشخاص حقیقی و حقوقی برای طراحی و مونتاژ آسانسور!

این پژوهشگر توسعه صنعتی به اخباری که درخصوص حوادث ناشی از کار آسانسور و یا پله برقی منتشر می شود اشاره کرد و گفت: «در ادامه مثال فوق، مثالی دیگر می‌زنم. ۶۳ شخص حقیقی یا حقوقی دارای پروانه بهره‌برداری در زمینه به اصطلاح تولید آسانسور و پله برقی داریم و ۴۲ مجوز هم در دست اجرا است؛ درحالی که در آلمان تنها ۲ تولید کننده، در سوئیس یک تولید کننده و در کشورهای دیگر نیز همین گونه اند. از سوئی مشاهده می‌کنیم که به بیش از ۲۶۰۰ شخص حقیقی و حقوقی برای طراحی و مونتاژ آسانسور مجوز داده شده! واقعاً چه کرده‌ایم؟ آیا تصور می‌کنند که با این رویه‌ها و مجوز دادن‌ها، اقتصاد کشور با رشد مواجه خواهد شد یا به فناوری و به افزایش اشتغال می‌رسیم یا به رقابت در قیمت دست خواهیم یافت؟!»

برای ۱۷ شرکت تولید تایر ۶۱۹ میلیون دلار ارز داده شده است!

آلمان تنها چهار تولید کننده دارد!

بحرینیان اظهارداشت: «در نمونه‌ای دیگر، طبق همان داده‌ها، ۱۷ شرکت در کشور دارای پروانه بهره‌برداری تولید تایر خودرو و برای ۲۸ شرکت هم مجوز در دست اجراء صادر نموده‌اند. مجموعه این شرکت‌ها در بازه زمانی ۱۳۹۷ تا ۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۰ بیش از ۶۱۹ میلیون دلار و آمار عجیب ۳ صفحه‌ای منتشرشده بانک مرکزی در ۳۱ اردیبهشت برای تخصیص ارز به گروه‌های کالایی، نشان می‌دهد که تولیدکنندگان تایر در ایران در سال ۱۴۰۲ هم معادل ۵۶۰ میلیون دلار ارز ترجیحی و نیمایی گرفته‌اند. این در حالی است که ژاپن چهار، ایتالیا یک، آلمان چهار، کره جنوبی سه، آمریکا شش و چین هفت تولید کننده تایر دارد! با این وضعیت، تحقیق و توسعه‌ای و به دنبال آن فناوری و نوآوری برای کشور بیرون نمی‌آید و چشم‌انداز روشنی وجود ندارد و هر روز در روزنامه‌ها گزارش وضعیت گرفتاری مردم برای تهیه تایر خودرو را نیز شاهدیم.

آیا می‌توانیم این مسیر را ادامه دهیم؟

دلیل سینه‌چاک بودن برای واردات خودرو چیست؟

به گفته این پژوهشگر توسعه صنعتی؛ «ما در بسیاری از زمینه‌ها حتی کولر گازی، موتورسیکلت و ده‌ها مثال محصولی و حتی خدماتی (مثلاً تعداد شرکت‌های هواپیمائی ایجاد شده!!) و کشاورزی (تعداد مجوزهای کارخانه تولید شیر یا مرغداری گوشتی و...) نیز این وضعیت فاجعه‌بار را هم می‌بینیم و چندین میلیارد دلار ارز طبق معمول بسیاری از دولت‌های گذشته برای این کالاها از کشور خارج شده و ماحصل آن برای در اختیار داشتن فناوری تقریباً هیچ بوده است! آمار عجیب منتشره بانک مرکزی نشان می‌دهد که سال ۱۴۰۲، بیش از ۸ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار ارز برای قطعات CKD، لوازم یدکی خودرو، خودرو کامل، کسندهای تجاری و امثالهم ارز پرداخت شده است. می‌توان دلیل سینه‌چاک بودن برای فعالیت‌های مربوط به واردات خودرو را درک کرد! ولی آیا ما می‌توانیم این مسیر را ادامه دهیم؟ آیا منجر به دست یافتن به توان خودروسازی خواهد شد؟ در حقیقت مسلم است که به کیفیت و توان فناوری بالا دست نخواهد یافت و همچنان باید پول نفت خود را به اجانب دهیم.»

آیا امیدی برای حل مشکلات هست!؟

وی در پایان این گفت‌وگوی تحلیلی - تفصیلی با جماران؛ اظهار کرد: «با توجه به شواهد مسلم تاریخی مورد تأیید اندیشمندان جهان، ایران بدون تردید از معماران مؤثر ایجاد تمدن جهان بوده است. همچنین به تأیید سیاستمداران دولت‌های استعمارگر، از جمله لرد کرزن، ایران یکی از کانون‌های تسلط به جهان بوده و هست. در حال حاضر موقعیت مؤثر

و ژئوپلیتیک، ژئوکالچر و نیز منابع طبیعی و شرایط جغرافیایی کشور، هنوز بدون اغراق می‌تواند کانون مهم جهانی باشد. اما ذات این گوهر عظیم و بی‌نظیر به‌ویژه در یک سده گذشته؛ توسط اداره کنندگان کشور عمیقاً و به درستی درک نشده است. از این‌رو قاطعانه ایمان دارم که همچنان با وجود ذخیره دانایی موجود در کشور و نیز با در اختیار داشتن جوانان کم‌نظیر شاخص در علم، چه در داخل و چه در خارج کشور، ایران هنوز امید و فرصت فائق آمدن بر این مشکلات و توسعه‌نیافتگی‌ها را دارد و قادر است طی یک دهه در بین کشورهای قدرتمند و بازیگر جهان قرار گیرد.»

دموکراسی ظاهری در غیاب صنعتی نشدن، نمی‌تواند راهگشای ما باشد

باید مسیر به طور کل متفاوتی را در پیش گرفت و این برای ایران حیاتی است!

بحرینیان در پایان تأکید کرد: «با این حال به نظر می‌رسد این دموکراسی ظاهری در غیاب صنعتی نشدن کشور و به قول این خلدون خردمند نشدن، نمی‌تواند راهگشای ما باشد. برای قدرت یافتن باید اقتصاد قوی داشت و برای در اختیار گرفتن این عامل حیاتی، این مسیر طی شده در یک سده گذشته دیگر جواب نمی‌دهد.

برای رهایی کشور از مشکلات و خطرات ناشی از اقتصاد به شدت ضعیف شده که گرگ‌های خارجی برای آن دهان باز کرده و توان دفاعی ایجاد شده ارزشمند فعلی ما، در غیاب قدرت اقتصادی قابل اتکاء، تا مرحله‌ای می‌تواند از ما محافظت کرده و بازدارنده باشد. لذا باید مسیر به طور کل متفاوت دیگری را در پیش گرفت و این برای ایران حیاتی است! باید ساختاری فراقوه‌ای متشکل از نخبگان کشور با در نظر گرفتن شاخص‌های محکم برای انتخاب نخبگان جهت رفع مشکلات کشور ایجاد شود. ما راهی جزء توسعه برای بقاء و ماندگاری کشور عزیز و بزرگمان نداریم و برای آن هم نمی‌توانیم با وعظ و کلی‌گویی گامی برداریم.

باید راه دقیقی مبتنی بر علم، عقل سلیم و درس گرفتن از تجارب موفق ملل دیگر را ترسیم کرد تا نتیجه مطلوبی دریافت کنیم و این مهم از ساختار موجود بر نمی‌آید!